

AMERIŠKA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

DOMOVINA

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 61

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY MORNING, MARCH 15, 1938

LETO XLI. — VOL. XLI.

Iz zgodovine Avstrije

Iz nekdanjega avstrijskega cesarstva, iz katerega je po svetovni vojni postala mala avstrijska republika, smo prišli skoro vsi ameriški Slovenci. Avstrije danes ni več. Hitler jo je spravil v žep. Zanimivo je torej ob tej priliki poizvedeti nekoliko zgodovine bivšega avstrijskega cesarstva.

Nekako okoli leta 33 pred Kristovim rojstvom so Rimljani zavojevali pokrajino, ki je bila pozneje poznana kot Avstrija. Leta 791 je prišla Avstrija v last Karla Velikega, francoskega vladarja, ki je združil tedanje Bavarsko in Avstrijo. Leta 1156 je rimski cesar Friderik odločil, da postane Avstrija dedna vojvodina.

V letu 1278 je osvojil Avstrijo švicarski grof Habsburg, ki je porazil Čehe in njih kralja Otokarja, ki so mu pri tem nasprotovali. Odtodaj je bila Avstrija last Habsburžanov. Avstrija je dobivala provinco za provinco, toda je bila še vedno del rimskega imperija.

V letu 1804 se je cesar Franc II odpovedal naslovu rimskega cesarja in je postal avstrijski cesar. Leta 1860 je postala Avstrija zedinjena, dobila je parlament, toda že v letu 1867 je bil Franc Jožef prisiljen podeliti Ogrski nekako samostojnost.

Leta 1914 se je v Sarajevu pripetil umor avstrijskega prestolonaslednika Franca Ferdinanda, kar je imelo za posledico svetovno vojno. Leta 1916 je umrl stari avstrijski cesar Franc Jožef in konec Avstrije je bil pred duri. Novi cesar Karl ni znal zediniti avstrijske narode kot Franc Jožef.

Leto 1918 je videlo padec in konec Habsburžanov. Iz Avstrije so postale republike Poljska in Čehoslovaška ter kraljevina Jugoslavija. Avstrija je bila proglašena za republiko in njena samostojnost garantirana po versajski mirovni pogodbi. Te dni pa je diktator Hitler zavrgel to pogodbo in priklonil Avstrijo k nemški državi. Avstrije ni več in je ne bo nikoli več.

Avstrijska republika je imela 32,380 kvadratnih milj površine. Nemčija 181,600. Danes šteje "zedinjena" Nemčija 217,000 kvadratnih milj površine. Prebivalstvo Avstrije je znašalo 6,748,000, prebivalstvo Nemčije 66,000,000. Nemčija ima danes 875,000 mož broječo stalno armado, dasi glasom mirovne pogodbe število ne bi smelo presegati 100,000.

Bismarek in Hitler

Berlin, 14. marca. Fašistovski krogi v Berlinu so sinoči izjavili, da je zavzetje Avstrije največji zgodovinski čin diktatorja Hitlerja. Niti Bismarek, dosedaj priznani največji nemški državnik, ni niti sanjal, da bi kdaj Nemčija zasedla Avstrijo in jo spravila pod svojo kontrolo. Hitler je zasedel in osvojil Avstrijo, ker je bil prepričan, da nobena druga evropska država ne bo posredovala iz vzroka, ker so vse ostale države smatrale, da mora priti prej ali slej do zedinjenja med Avstrijo in Nemčijo. Da je avstrijska republika že dolgo želela zediniti se z Nemčijo, bo pokazalo ljudsko glasovanje, katerega je odredil Hitler v Avstriji.

Lindbergh in žena odpotovala v Nemčijo

New York, 14. marca. Na parniku Bremen sta odpotovala tajno Col. Charles Lindbergh in soproga. Namenjena sta v Anglijo. Oba sta dospela v Ameriko 5. decembra, da ostaneta tu preko praznikov. V Angliji ostaneta za nedogleden čas.

Igralni stroji

Zupan Burton je te dni podpisal novo postavbo, ki nalaga nov davek na vsakovrstne igralne stroje v Clevelandu. Tozadevni predlog je originalno vložil v mestni zbornici councilman Vehovec. Licence za posest igralnih strojev se bodo začele takoj izdajati. Davek bo prinesel mestu nadaljnjih \$180,000 dohodkov na leto.

Zadušnica

V četrtek se bo brala sv. maša z libero v spomin 30-dnevne smrti Dorothy Sternad. Sv. maša bo darovana v cerkvi sv. Vida. Prijatelji so vabljeni.

Pozdrav iz Floride

Mnogo pozdravov pošilja iz Miami, Florida, Mr. Robert Stern. Piše nam, da se kmalu vrne v Cleveland.

Delavci so proti lastni politični stranki

V Clevelandu se je vršila te dni delavska konvencija, pri kateri je bilo zastopanih 152 delegatov, ki so bili poslani na konvencijo od 75 različnih delavskih uni. Na vrsto je prišel kot najbolj važna točka predlog, da se ustanovi samostojna delavska stranka v Clevelandu. Toda predlog je bil skoro enoglasno poražen. Delegati so sklenili, da obdržijo že sedaj obstoječo nestranksko delavsko ligo. Mnenje večine delegatov je bilo, da se delavcem lahko mnogo več pomaga s pomočjo obstoječih dveh političnih strank, kot pa s samostojnim nastopom. "Tekom zadnjih dvanajst let sem doživel že mnogo poskusov ustanoviti neodvisno delavsko politično stranko," se je izjavil Hayes Jones, organizator unije pristaniških delavcev, ki je v zvezi s C. I. O. "Uspeh politične delavske stranke je bil vedno ničev. Najbolje za nas je, da se združimo s kandidati, ki so naklonjeni delavcem." Predlog, da se ustanovi delavska politična stranka je bil podan po Robert Parkerju, bivšem tajniku socialistične stranke v Clevelandu. Njegov predlog je najbolj napadal Andrew Onda, organizator komunistov.

Angleško časopisje

Naše uredništvo je naprosilo angleško časopisje v Clevelandu, da prinese kritiko, oziroma oceno o sijajnem koncertu, katerega je imel naš umetnik gospod Franjo Schiffrer 6. marca v Slovenskem narodnem domu. Dosedaj se nismo videli ene vrste o koncertu g. Schiffrerja v angleškem časopisju. Uredniki teh časopisov nas nadlegujejo za novice o naših prireditvah, toda ko je prireditev v resnici uspeh in je treba dati priznanje našim talentom, pa gospodje uredniki pri angleških časopisih lepo molčijo. Kakšnega Italijana bi še priznali in opisali, mi pa — smo mogoče premajhni za Angleže, dasi smo bolj zmogni kot Italijani.

Tom Mooney

Dočim je poslanska zbornica države Californije odglasovala ugodno za oprostitve Tom Mooneya iz zaporov, je pa senatna zbornica tozadevno predlog z veliko večino porazila 15 minut potem, ko je bil predlog vložen v senatni zbornici. Mooney sedaj ne more od drugega pričakovati rešitve kot od najvišje sodnije Zedinjenih držav.

Žena in ropar

Thomas Duffner, 1855 Roxford Rd., se je včeraj zjutraj zbudil ob 2. uri. Slišal je stopinje v hiši in neko senco pri oknu. Zgrabil je svoj revolver, ki ga je vedno imel po vzglavju in ustrešil. Zadel je — toda ne dozdevnega roparja, pač pa svojo lastno ženo, ki je šla zapirat ponoči okno radi dežja. Žena se nahajala v kritičnem stanju v bolnišnici.

Ukradli \$10,000

Nepoznani roparji so v noči med nedeljo in ponedeljem vlomili v skladišče Weinberger Drug Co. na 2400 Superior Ave. in odnesli za \$10,000 vrednosti blaga. Morali so imeti velik truk na razpolago. Med ukradenimi predmeti so cigarete, cigare, kozmetična sredstva, milo in dišave.

Hitler na Dunaju

Dunaj, 14. marca. Včeraj popoldne se je nemški diktator v triumfalnem sprejemu pripeljal na Dunaj. Pozdravilo ga je nekako 300,000 ljudi, ki so hripavo kričali: Heil Hitler!

Hitler je imel govor, tekom katerega je izzival ves svet, da se ne poda nikomur. Nemška Avstrija je postala del Nemčije in ostane tako za vse večne čase. 73,000,000 Nemcev je sedaj v skupni domovini.

Do burnih prizorov tekom obiska Hitlerja ni prišlo, razven da je neki komunist z nožem napadel nekega pristaša Hitlerja. 15,000 nemških vojakov je že dospelo na Dunaj.

Aretiranih je bilo doslej na Dunaju nekako 2,000 oseb. To so sumljivi ljudje, večinoma javni uradniki, na katere se nova vlada ne more zanesti.

Anglija je včeraj poslala protest v Berlin, ki je videti zelo cster, toda Hitler je izjavil, da ne pomaga noben protest in se ne bo oziral na nje. Tudi Francija namerava poslati enak protest v Berlin.

Nova postava

Washington, 14. marca. Nasedniški odsek poslanske zbornice kongresa se je ugodno izjavil glede predloga, ki pravi, da v bodoče ne more nihče dobiti ameriške državljske pravice, ako je komunist in pristaš nacizma. Predno bo kongres zaključil zborovanje se bo o tem predlogu glasovalo in bo gotovo sprejet. Komunisti že sedaj ne morejo dobiti ameriških državljskih pravic.

Nemški vojaki na Dunaju dobro plačani

Dunaj, 14. marca. Da naredijo boljši vtis na Dunaju in pridobijo prijateljstvo Dunajčanov je dobil sleherni nemški vojak, ki je bil poslan na Dunaj, 100 mark plače. Sto mark znese \$40.00. Ta propaganda je naredila na Dunajčane najboljše vtis. Stirideset dolarjev je bila tedenska plača polkovnikov v bivši avstrijski armadi.

Ogromna tožba

Posebna skupina davkoplačevalcev v državi Ohio je včeraj vložila na Common Pleas sodnijski v Columbusu tožbo za \$6,000,000, kateri denar morajo vrniti državi Ohio razni kontraktorji in državni inženirji. Tožitelji trdijo, da je država Ohio plačala \$6,000,000 preveč za tlakanje javnih cest. Med drugimi so toženi tudi John Jaster, direktor urada za javne ceste in državni avditor Ferguson, ki je odobril izplačila.

Poučno predavanje

V sredo, 16. marca, se vrši po cerkveni pobožnosti v cerkvi Marije Vnebovzete na Holmes Ave., poučno predavanje. Predmet predavanja je: Visoki pritisk krvi. Predavanje se vrši v cerkveni dvorani. Ker trpi na visokem pritisku krvi mnogo ljudi, bo koristno in dobro za vas, da se predavanju udeležite.

499 aretiranih

Policija v Clevelandu je aretirala tekom zadnje sobote in nedelje in v ponedeljek zjutraj nič manj kot 499 avtomobilistov, ker so prehitro vozili, nekako 100 je bilo aretiranih radi pijanosti in ostali pa radi raznih manjših kršitev avtomobilskih postav.

Rev. Coughlin je za odpravo političnih strank

Detroit, 14. marca. Rev. C. Coughlin je v nedeljskem radio govoru izjavil, da je on za spremembo sedanjega sistema ameriške vlade. Če bi bilo po njegovem bi odpravil vse politične stranke in povzročil nekako "korporacijsko državo," kjer ne bi bilo političnih strank, toda vsak razred bi bil zastopan v kongresu. Tudi predsednik ne bi bil izvoljen na ta način kot je doslej, pač pa bi ga volili člani poslanske zbornice kongresa. Vlada bi bila absolutno demokratična in svobodna. Rev. Coughlin je tudi zatrdil, da svojega programa nikakor ni posnel po fašizmu, komunizmu ali nacizmu, ker je odločen nasprotnik vsakega diktatorstva. Svoje pristaše je prosil, da se organizirajo in odobrijo ali zavrnejo njegov načrt. Senatna zbornica kongresa bi se morala reorganizirati na tak način, da bi še znaneprej imela po dva senatorja iz vsake države, toda en senator naj bi zastopal kapitaliste, drugi pa delavce. Kongres bi moral tudi poravnati vse delavske spore, ki se sicer ne dajo poravnati.

Mooney je pomiloščen, toda bo moral ostati v ječi

Sacramento, 14. marca. Poslanska zbornica državne postavodaje je odglasovala z 41 glasovi proti 29, da je Tom Mooney, znani delavski vodja, nedolžen in da bi moral biti izpuščen iz zaporov. Toda v istem času je glasovala senatna zbornica z 27 glasovi proti devetim, da je Mooney kriv in mora ostati v ječi, ker je baje vrgel bombo v letu 1916, ki je povzročila smrt 10 oseb in ranila 50 nadaljnjih ljudi. Zaslisanje Mooneya pred državno zbornico države Californije je bilo samo moralnega značaja in bo vplivalo najbrž na razsodbo, katero bo podala najvišja sodnja Zedinjenih držav v kratkem.

Pokojni štefe

Pokojni Mike Štefe je bil doma iz Križe pri Trzinu na Gorjskem. V Ameriki je bival 26 let. V domovini zapušča brata Josepha. Pogreb rankega se vrši v sredo zjutraj ob 9. uri v cerkev sv. Vida iz Frank Zakrajšek pogrebnega zavoda na 6016 St. Clair Ave. Bodi ranjekemu mirna ameriška zemlja!

Vile rojenice

Družino Mr. in Mrs. Stanley Lovko, 673 Koerber Ave., Akron, Ohio, so te dni obiskale vile rojenice in pustile za spomin zalo hčerko prvorojenko. Materino deklško ime je bilo Rzedas. Mati in dete sta v St. Thomas bolnišnici, kjer se dobro počutita. Naše iskrene čestitke!

Na električni stol

Tekom enega tedna je bil že drugi Italijan obsojen radi roparskega umora v smrt na električnem stolu. Drugi obsojenec je Steve Figuli, 20 let star Italijan. Figuli je prosil porotnike za usmiljenje, toda porotniki ga niso poslušali.

Cena pšenice

Kakor hitro so začela prihajati poročila iz Evrope, da slednji grozi vojna, je začela narasčati cena ameriške pšenice, kar je znamenje, da se zna podražiti kruh.

Nemški topovi so pripravljeni za vse nasprotnike Nemcev. Molk diktatorja Mussolinija. Nemčija bo naskočila Čehoslovaško

Berlin, 14. marca. Wilhelm Goering, ki vlada v Nemčiji v odsotnosti Hitlerja, je danes izjavil, da bodo nemški topovi pripravljeni za vsakogar, kdor bi nasprotoval prizadevanju Hitlerja, da zedini vse Nemce, bodisi v Avstriji ali na Češkem.

Nemški namestnik diktatorja Hitlerja je vrgel v obraz Angliji in Franciji psovke, rekoč, da Nemčija absolutno ignorira proteste angleške in francoske vlade glede priklonitve Avstrije Nemčiji.

"Razmere med Avstrijo in Nemčijo se nikakor ne tičejo ostalega sveta, pač pa je to notranja nemška zadeva," je dejal maršal Goering. "Kdor se bo skušal v te razmere vtikati, ta bo čutil nemško pest."

S priklonitvijo Avstrije Nemčiji šteje Nemčija 67,000,000 prebivalcev, ali 26,000,000 več kot Francija. Prostornina Nemčije obsega danes 217,000 kvadratnih milj, ali nekako štirikrat toliko kot je velika država Ohio.

Avstrijska republika, ki je danes izbrisana iz svetovne mape, je štela 6,700,000 prebivalcev.

Kurt Schuschnigg je pobegnil na Ogrsko

Dunaj, 14. marca. Bivši avstrijski kancler Kurt Schuschnigg, ki se je do zadnjega upiral nacifikaciji Avstrije, je pobegnil v mesto Tata, Ogrska. Dunajski župan in vodja avstrijskih katoličanov, Richard Smits, se nahaja v zaporu. Enako tudi več bivših avstrijskih ministrov. Iz Linza, kjer se je nemški diktator Hitler začasno ustavil, je poslal diktatorju Mussoliniju sledeči brzojav: "Nikdar ne bom pozabil tega dneva." Na Dunaju je bilo včeraj aretiranih 1350 "Avstrijcev," o katerih se sumi, da so proti Hitlerju. Naciji bodo začeli v kratkem "čistiti" zavojevano Avstrijo.

Mladi lumpje

Policija je včeraj aretirala sedem mladih fantičev, starih od 12 do 15 let, ki so obtoženi, da so ženskam na cestah kradli denarnice. Enak napad je bil med drugimi povzročen tudi na Slovenko Mrs. Agnes Sepic, ki stanuje na 7211 Lexington Ave. Mrs. Sepic se je nahajala na vogalu 149. ceste in St. Clair Ave., ko so se ji približali trije fantički, ki so ji skušali potegniti denarnico iz rok, vendar je niso dobili, ker jo je Mrs. Sepic močno držala. Dva fantička sta bila stara po 12 let, eden pa 13 let. Na obrazih so imeli robce za krinke. Policija je pozneje vse tri polovila, ko so se še enkrat približali Mrs. Sepic.

Slike v Millvale, Pa.

V Millvale, Pa., so ponovno zaprosili za slikovno predstavitev. Mr. Grdina bo kazal slike pri fari sv. Nikolaja v nedeljo 20. marca zvečer. To pot bodo kazane slike Pasijona in Euharističnih kongresov ter slike iz domovine, ki dosedaj še niso bile kazane. Prijatelji so vabljeni. Na isti način se bo vršila slikovna predstavitev v Forest City, Pa., dne 26. in 27. marca.

cev. Med temi je tudi nekako 50,000 Slovencev, ki so danes po sili podaniki diktatorja Hitlerja.

"Svet naj izve," je rekel general Goering, "da je Nemčija voditeljica vseh Nemcev, bodisi v Nemčiji ali drugod. Te Nemce bo zedinila, in kdor se bo temu zoperstavil, bo uničen z nemškimi topovi."

Rim, 14. marca. V laških uradnih krogih so postali zelo nemirni, kljub dejstvu, da je diktator Hitler izjavil, da je južna nemška meja Brenner gorski prelaz, kjer se začne Italija.

V Italiji so prepričani, da Hitler ne bo miroval. Vojaška pogodba med Nemčijo in Italijo zna zaplesti Italijo v strahovito vojno in tega se Italija silno boji. To je vzrok, da se laški državniki trudijo, da pride čimprej do pogodbe med Italijo in Anglijo in glede garancije evropskega miru.

Hitler je poslal včeraj Mussoliniju pismo, v katerem pravi, da bo spoštoval obstoječe laške in francoske meje, toda Mussolini ne zaupa dosti svojemu nemškemu tovarišu.

Gov. Davey uspešen proti krivoprisežnikom

Cleveland. — Tekom preteklega tedna se je vršila pred vrhovnim sodnikom mestne sodnije v Clevelandu politična obravnava, tekom katere je nastopil governor države Ohio, Martin L. Davey, ki je obtožil več obrekovalcev svojega režima kot krivoprisežnike. Kolikor se je dosedaj moglo pronači tekom zaslišanja so nasprotniki governorja Daveya pošteno lagali v namenu, da škodujejo njegovi politični karieri. Vsi oni, ki so nastopili proti governorju Daveyu, so morali priznati, da "se ne spominjajo," da bi governor kaj nepostavnega povzročil, ali so pa izjavili, da "so bili zapeljani." Nadaljna obravnava glede krivih priseg v poslovanju glede governorja države Ohio, se bo nadaljevala v sredo pred predsednikom mestne sodnije v Clevelandu. Lee Bradley, katerega je governor države Ohio ponovno obdolžil krive prislege, je moral pretekli teden priznati, da ni govoril "polne resnice" pred senatnim preiskovalnim odsekom.

Državljska šola

Radi nenavadno visokega števila učencev in učenk v državljanski šoli na 55. cesti in St. Clair Ave., se bo pouk vršil ta in prihodnji teden dvakrat, in sicer v četrtek in petek, 17. in 18. marca, ter v četrtek in petek, 24. in 25. marca. Mnogo učencev je že z dobrim uspehom prestalo skušnjo.

Sodnik Lausche bolan

Ze pretekli teden je zbolel za mčnem prehladu sodnik Frank J. Lausche. Ostati je moral doma. Danes je nekoliko boljši.

Seja zadruga

Danes zvečer ima sejo ženski odsek Slovenske zadruga. Seja je važna.

* Sto parov čevljev so kupile tri sestre albanskega kralja v New Yorku. Nahajajo se v Ameriki na obisku.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME — SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

6117 St. Clair Avenue Cleveland, Ohio
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado, na leto \$5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50.
Za Cleveland, po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00.
Za Evropo, celo leto, \$7.00.
Posamezna številka, 3c.

SUBSCRIPTION RATES:

U.S. and Canada, \$5.50 per year; Cleveland, by mail, \$7.00 per year.
U.S. and Canada, \$3.00 for 6 months Cleveland, by mail, \$3.50 for 6 months.
Cleveland and Euclid, by carriers, \$5.50 per year, \$3.00 for 6 months.
European subscription, \$7.00 per year.
Single copies, 3c

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

No. 61, Tues., March 15, 1938

Avstrija je prva

Hitler je torej pobasal Avstrijo v svoj žep in se smeje svetu. Narodno glasovanje, ki bi se imelo vršiti preteklo nedeljo v Avstriji, da se ljudje izjavijo, če želijo Hitlerja ali ne, je bilo odpovedano, ker Hitler ni želel ljudske izjave, pač pa je pokazal, da se nikogar ne boji in je vzel Avstrijo brez glasovanja in tako "prihranil stroške državi."

Hitler je neprestano trdil, da Avstrija spada pod nacijsko Nemčijo. In kot je videti so tudi Avstrijci s tem zadovoljni, vsaj dober del njih, kajti polastiti se države v štirih urah in jo proglasiti za nemško provinco, je nekaj nezaslišanega in se ne bi moglo izvršiti, ako Hitler ne bi vedel, da ima za seboj dober del avstrijskega prebivalstva.

Štiri-ndvajset ur potem, ko je patriotični avstrijski kancler Schuschnigg odredil narodno glasovanje v Avstriji, je bil že prisiljen odstopiti in se izjaviti, da se mora podati "višji sili." Par ur pozneje je Avstrija dobila nacijski kabinet, ki ni drugak kot privesek Hitlerja. Avstrijska samostojnost je zginila v morju nemškega nacizma.

Franz von Papen, nemški poslanik na Dunaju, je dobro izvršil svojo nalogo. Pretekli petek večer se je podal v Berlin in vprašal Hitlerja, kaj naj naredi. Hitler mu je zapovedal, da se nemudoma vrne na Dunaj in naj izroči Schuschnigg ultimatum: odpovedati narodni plebiscit ali pa zasede Nemčija Avstrijo. Schuschnigg je nato resigniral, prepovedal volitve in Nemčija je zasedla Avstrijo.

Schuschnigg se je podal, ker ni hotel "prelivati nemške krvi." Vlada Avstrije je postal nemški nacijski vodja Inquart, ki je z grozijo in ustrahovanjem preprečil narodno glasovanje. Avstrija mora poslušati Hitlerja ne pa ljudski glas. Na povelje Napoleona iz Berlina je bila Avstrija na ta način izbrisana iz svetovnega zemljevida.

Nemške armade so se pojavile ob avstrijski meji. Avstrijska armada, ki je bila zadnji trenotek mobilizirana, ni hotela v boj za avstrijsko samostojnost in neodvisnost. Umaknila se je spustiljivo pred nemškim diktatorjem. Vprašanje je, če bo v Avstriji radi tega nastala civilna vojna, na enak način kot na Španskem. Poznavalci položaja pravijo, da do civilne vojne ne pride, ker se Avstrijci čutijo preslabi, da bi se upirali nemškemu hrustu.

Kancler Schuschnigg je sicer naredil imenitno potezo, ko je zadnji trenotek odredil narodno glasovanje, predno imajo naciji priliko se organizirati, toda izbral je jako nesrečen čas. Schuschnigg ni vedel, da bo padla francoska vlada, ki je še zadnji teden izjavila, da je avstrijska samostojnost imperativno potrebna za ravnotežje v Evropi. Nemčija je izkoristila slabost Francije v danem trenutku in šla na delo. Nemčija je zmagadla, ker je v istem trenutku Francija ležala na tleh, oslabiljena radi komunističnih in socialističnih sporov.

Toda enako slaba kot je Francija je tudi Anglija. Par dni pred avstrijsko katastrofo je dospel v London nemški zunanji minister von Ribbentrop. Slednjega je angleški zunanji minister Halifax posvaril, da Anglija nikakor ne bo trpela, da se Avstriji odvzame samostojnost. Toda von Ribbentrop je že vedel, kaj namerava Hitler. Anglija je dobila odgovor v soboto, ko je Nemčija zasedla Avstrijo.

Deloma je za upropaščenje Avstrije odgovorna Anglija sama, ki je hotela priti v prijateljske stike z diktatorji. Hitler je dobro vedel, da bo Anglija prej ali slej privolila, da se Nemčiji vrnejo kolonije, in da pokaže, da se nikogar ne boji, ne Francije, niti Anglije, je šel in zasedel Avstrijo.

Hitler je hotel s tem pokazati, da je zmogel izvršiti najbolj obupne korake za dosego svojih namenov. Šel je celo preko svojega najboljšega prijatelja, diktatorja Mussolinija, ki mu je svetoval naj pusti Avstrijo v miru. Hitler ga sploh poslušal ni. Pa vendar je Italija edina država, ki bi lahko preprečila zasedbo Avstrije. Toda Mussolini še ni dobil, kar želi od Anglije, in je zaenkrat na strani svojega berlinskega kamerada. Pozneje zna priti drugače.

Liberalne evropske države, katerih dolžnost je bila gledati, da ostane Avstrija neodvisna so s svojim cinčanjem povzročile avstrijsko katastrofo. Sedaj je le še vprašanje, kako velik je apetit Hitlerja in kdaj pridejo na vrsto ostale centralne evropske države.

Kaj pravite?

Mislili smo, da rastejo pomaranče samo v Kaliforniji in Floridi. No, pa nam je oni dan prinesla Iva Trškan za pokušno pomaranče iz Arizone, ki so zrastle na farmi rojakov Hrvatov. Ena sama je tehtala funt in pol. V tako bi se pa že zarinil krajcar "za skrit."

Od 19. do 27. marca se vrši v Clevelandu konvencija lažnikov. Najboljši ali največji lažnjivec bo dobil tudi posebno nagrado. Torej fantje lovci, pozor!

V Clevelandu je umrl neki 87 letni mož tisti dan, ko je začel dobivati relif. Zaprošil je zanj še leta 1935. Umrl je menda od veselja, da je bila njegova prošnja tako naglo uslišana.

BESEDA IZ NARODA

Misli slovenskega trgovca

Cleveland (Collinwood), O.— V prodajalno stopi odjemalka in pravi: "Oh, zdaj sem pa ravno prav prišla, ker ni nikogar notri, mi boste vsaj lahko izračunali mojo odjemalsko knjigo. Bom zdaj poravnala račun. Veste, sem tako nerada dolžna in pa ker vem, da tudi vi denar potrebuje. Saj morate naročeno blago poštno plačati."

"Res je tako," ji pritrdim. "Ampak vi ne veste, koliko je ljudi, ki mislijo, da dobi trgovce vse blago zastoj. Z vašo knjigo ne bo dosti računanja, ker redno plačujete." Vzamem knjigo in začnem računati, odjemalka mi pa med tem pripoveduje to in ono. Tako mi tudi pove, da jo je oni dan vprašal farmar, ki večkrat kaj pridelje v mesto, če pozna to in to družino. Da, dobro jo pozna, ker je pred leti stanovala v tej okolici. Pri farmarju so ostali dolžni \$25.00. Pa ni bilo to vse. Koliko so ostali dolžni pa po trgovinah, tega pa še nihče ne ve, kot sami trgovci v tej okolici. Od tukaj so se preselili v Nottingham. Tam so ostali par mesecev, potem so se selili nekam na Broadway. Potem pa zopet na zapadno stran. Zdaj stanujejo nekeje v Lakewoodu. Seve, predno so se kam dalje preselili, so se najprej povsod zadolžili, dokler je bilo kaj kredita. Ampak kam bodo šli pa zdaj, ko jo že povsod poznajo. Taki so ljudje in vzpričo takih pa še pošten človek izgubi kredit, ki ima pošten namen plačati, kadar bo mogel.

Pregovor pravi, da se ptič najraje povrne tje, odkoder se izpelje in morda nas bo tudi ta družina še osrečila s svojo vrnitvijo. Trgovci imamo svojo trgovsko zvezo, ki je močna organizacija in ima zdrave korenine. Imamo namen vcepiti na te korenine zlahtne mladike, da se bodo razvile na vse štiri vetrove in bo ta zveza še velikega pomena.

"Oh in veste še kaj sem vas mislila vprašati, kaj pa tisti vaš prijatelj, ki je tam doma kot vi?"

"Kateraga pa mislite? Saj imam jaz veliko prijateljev, sovravnihov pa menda tudi. Blagor jim, ki jih nimajo."

"Mislim tistega, ki ste mi rekli, naj zanj volim."

"O, Gameljean, Tone Vehovec, naš councilman 32. varde, tega mislite."

"Da, da, tega mislim. Saj veste, jaz sem bila za Latthya, ki spada v faro sv. Jeronima kot jaz in se ga vedno vidi na cerkvenih prireditvah. Ta je tudi obljubil, da bo dal 140. cesto popraviti, če bo izvoljen."

"Saj je tudi Tone meni to obljubil, ampak še prej, ko je bil prvič izvoljen. No, saj jo je dal vseeno malo zaflikat, kakor se reče, da so eno luknjo zasuli, tri pa pustili, da vse skupaj nima pomena."

"Dobro bi bilo, če bi šli vi enkrat do Mr. Vehovca, ki ga dobro poznate."

"Saj ne pomaga itak nič. Bil sem že dvakrat tam. Enkrat ni bilo nikogar doma, enkrat sem pa sinu izročil moj naslov ter mu raztolmačil, kaj bi rada ta okolica imela. Malo sem šel pa tudi zato, da sem videl, kakšna je voznja po busih, ker je bilo ravno takrat nekaj kritiziranja. Pa je bila res slaba. Nekako tako sem se počutil, kakor v starem kraju, ko sem na vozu stal, ko so konji najbolj dirjali. Razlika je bila samo ta, da me je tukaj stalo deset centov, doma na vozu pa nič."

"Torej Tone, vamim te, da priđeš s svojo dvokolesno mašino, da malo prevoziš tole Westropp ceste, če je dobra za bulevard. Scoop je pisal 3. februarja, da Westropp in Waterloo ne odgo-

varjati za bulevard. Jaz pa pravim, kateri cesti pa bolj odgovarjati kakor ti dve? Saj sta bili ti dve cesti pripoznani za bulevard že od okrajnega inženirja McWilliamsa sedaj hoče pa Scoop bulevard višje proti Five Points.

"Vidiš Tone, vse je tukaj, samo poprijet se je treba. Če bomo pa spali, bomo lahko vse naše lepe prilike zaspali. Moje mnenje da, da bi ti, Mr. Vehovec, sklical javno zborovanje vseh hišnih posestnikov iz te okolice, ki se bodo radi odzvali in tam bi se kaj več pomenili. Torej na delo, Mr. Vehovec."

Frank Kepic.

"Črički"

Cleveland (Newburg), O.— Črički se zopet učimo pesmi za koncert, ki ga bomo imeli 8. maja. Pesmi, ki jih bomo peli, bodo v počast vsem materam. Vsi že težko pričakujemo ta koncert. Pesmi so zelo lepe in g. Zorman se trudi z nami, da bi jih čim lepše zapeli. Ampak te dni smo Črički malo preveč nagajivi in če bomo tako poredni, se ne bomo nič naučili. Ali je preveč eno uro učenja za petje? Naše slovenske pesmi so lepe in vsak jih rad posluša. Če ne bomo poslušni na vajah, ne bomo nič znali, ko pride čas nastopa. Ali se vam bi to dopadlo? Gotovo ne! Črički se bomo zdaj tako potrudili, da bo ta koncert, v počast materam, najlepši koncert, kar smo jih še imeli. Torej Črički, udeležite se vseh vaj in učite se pridno, da bo koncert res uspeh.

Čriček.

Kam jadramo?

Leta 1918 je bilo v večini slovenskih časopisov pisano, kaj je prorokoval Nikolaj Tolstoj. Ne spominjam se, katerega leta je bilo, ko so štirje visoki ljudje obiskali ruskega carja. Spominjam pa se, da je bil eden te četvorice nemški cesar Viljem, drugi pa avstrijski prestolonaslednik Ferdinand, ki je bil pozneje ustrelen v Sarajevu, kar je tudi povzročilo svetovno vojno.

Ta četvorica se je namenila obiskati tudi Nikolaja Tolstoj. Ko so bili pri njem na obisku, so po ruskem običaju pili čaj. Eden obiskovalcev je naprosil Tolstoj, naj jim pove, če ima prihodnost zanje kaj zanimivega v predalu.

Tolstoj, kot dober poznavalec razmer, je tudi precej dobro videl v prihodnost. Naslonil se je na svojo naslonjač in v polsnu začel govoriti svojim gostom zanimive stvari. Rekel je:

"Blizajo se nam slabi časi, ki nam bodo v bližnji bodočnosti prinesli svetovno vojno, ki se je bo z malo izjemo udeležil ves svet. Vojska bo trgovskega pomena (kar je tudi v resnici bila). Po končani vojni bo več evropskih vladarjev zgubilo svojo krono. (Tudi to se je zgodilo). Po svetovni vojni se bo svet takoj začel pripravljati še na večje in bolj bratomorno klanje, ki bo zasleglo popolnoma vse svet. Niti dve vladali državi ne bo sta v prijateljstvu. Vse navzkriž se bo morilo in klalo. Po tej vojni bo svet popolnoma uničen in Slovan bo zavladal vsem svetu."

Kaj je Tolstoj mislil s tem rečenjem, ko omenja "ves svet"? Mogoče je pri tem mislil samo Evropo. Vendar iz njegovega prorokovanja vidi, da je učenjak do danes pogodil vse. Za naprej si pa sami ustvarite svojo sodbo.

Mi Slovani seve želimo, da pridejo na površje. Toda takega klanja pa gotovo ne želi nihče. Oni večer nam je zopet P. F. La Folletta prav jasno povedal,

da naj si izderemo bruno iz oči, najprej sebi, potem šele drugim. Ko človek stoji trdno na svojih nogah, potem šele lahko pomaga drugim.

Bilo je veliko govorjenja, da nam marc prinese nazaj tisto blaženo prosperiteto. Pa je še ni na spregled izza vogala.

Ako vam je kaj na tem, da izveste pravi vzrok današnje depresije in kdaj se bo končala, ali kaj bi se moralo napraviti, da se bo nehala, pridite poslušat v sredo večer v Društveni dom na Recher Ave. Povejte tudi drugim in v mladina naj pride, da sliši, kaj ima bodočnost pripravljene za nje. Mladine se bolj tiče bodočnost kot pa nas starih, ker mi bomo nekaj časa, mladi na pa še dolgo odvisna od bodočnosti. Torej pridite v sredo.

Plačilo vojne škode Primorcem

Svetovna vojna je natisočila naših ljudi ob Soči pognala v begunstvo. Nekateri so si lahko izbirali pot proč od doma, druge je avstrijska vlada zaprla kot politično sumljive, državni uradniki pa so morali na svoja nova odredjena mesta. Avstrija je po prevratu takoj razpustila begunska taborišča in nasilno odprenila mnoge desetisoče preko meje. Italijanske okupacijske oblasti pa niso dovolile povratka vojnim beguncem slovenske in hrvatske narodnosti, med tem ko so se drugi begunci italijanske narodnosti mogli vrniti. Radi tega je bilo okoli 11.000 beguncev iz Goriške in Istre nastanjenih v zasilnem taborišču v Strnišču pri Ptuj, kjer jih je naša država zasilno nastanila. V tem taborišču so morali mnogi čakati po nekaj let, predno jim je bil dovoljen povratek. Ko so se vrnili, so našli svoje domove porušene in uničene. Mnogi od teh so se zopet vrnili v Jugoslavijo in to iz raznih vzrokov. Italijanske oblasti niso hotele iz narodnostnih ozirov nameščati bivše avstrijske državne uradnike in jih sprejeti v italijansko državno službo. Večina se ni vrnila, ker jih je Italija smatrala za nezaželenje tujece, mnogi so bili ob povratku aretirani ali pa na meji zavrženi. To se je zgodilo predvsem drž. uslužbenecem, ki so bili nameščeni v sedanji dravski banovini in ker so avtomatično postali pristojni v kraje namestitve, so izgubili vse pravice ital. državljanov. Ker je bilo veliko pomanjkanje uradnikov, so bili vsi rade volje sprejeti in upali so, da bodo kot polnopravni državljani dosegli plačilo vojne škode ravno tako kot drugi Jugoslavoani. Drugi del vojni oškodovancev, ki so bili rojeni izven mej Primorja, a so pred vojno bivali ob Soči kot drž. uradniki itd., sploh niso smeli po vojni nazaj, ker so jih italijanske oblasti kratkotalno zavržile kot tuje državljane. Enaka je bila usoda koroških vojni oškodovancev, kateri so morali bežati po izpadu koroškega plebiscita in so jim bili dohvojni uničeni.

Kdo je dolžan plačati odškodnino? V mirovnih pogodbah so se obvezale vse države, da obnovijo uničene kraje po vojni. Po st. germainski mirovni pogodbi je bila po členu 177. Avstrija dolžna plačati državam naslednicam reparacije za škodo, nastalo na njenem bivšem ozemlju, tedaj tudi za obnovu Goriške in Istre ter je bila zadeva naše države, kako se pogodi glede svojih državljanov z Avstrijo. Italijo in Nemčijo. Zakon o vojnih škodah kraljevine Italije je priznal vsem ital. državljanom polno odškodnino ter je država tudi res dala na razpolago vsa potrebna denarna sredstva, da so mogli oškodovanci obnoviti porušene domove. Nekateri določbe tega zakona pa so tisoče Slovencev in Hrvatov iz Primorja izključile od povračila

škode. Ta zakon je namreč izrecno določal, da imajo pravico do povračila vojne škode le polnopravni italijanski državljani in je priznal samo tiste, ki so bili rojeni ali pristojni v kraje, ki so pripadali italijanski državi in stalno prebivali na njenem ozemlju, zlasti ob času, ko je bila škoda uradno ugotovljena in tudi izplačana. S tem so izgubili to pravico vsi oni, si niso bili rojeni v krajih ki so pripadali Italiji, četudi so imeli prebivalstvo v Avstriji domovinsko pravico. Izgubili pa so vse pravice do vojne škode tudi vsi oni, ki so bili rojeni in pristojni v kraje ob Soči, a so po vojni morali zaradi službe bivati drugod in to predvsem državni uradniki. Končno so izgubili to pravico tudi vsi oni, ki so jo sicer imeli v smislu ital. vojnoodškodninskih zakonov, ker pa so bili zavežni Slovenci in Hrvati se sploh niso smeli več vrniti na svoje domove, ter so bili zaradi tega primorani se naseliti v naši državi in tako postali jugosl. državljani.

Po zakonu o vojni škodi iz leta 1922 je Jugoslavija uredila to samo za prebivalce bivše kraljevine Srbije in Črne gore, med tem ko so bili od povračila izključeni vsi ostali jugosl. državljani. — Vprašanje plačila odškodnine jugoslovanskim državljanom iz Goriške, Istre in Koroške je zato še danes nerešeno. Njihova borba za povračilo vojne škode je začela že ob koncu svetovne vojne in traja že dvajset let. Že takrat so začele avstrijske-ogrske oblasti zbirati podatke in so ustanovile banko za obnovu Goriške. V Ljubljani in na Dunaju je bil ustanovljen odbor za vojne begunce. Po prevratu je bil ustanovljen poseben odsek pri Narodni vladi v Ljubljani, kamor so oškodovanci vlašili prijave. Ker jih je bilo mnogo v Mariboru in okolici, so tam organizirali lasten vojnoodškodninski odbor. Vse prijave so šle v Beograd na ministertvo soc. politike. Polno spomenc je romalo na vse kraje in na vse instance, kjer so oškodovanci prosili, moledevali in zahtevali odškodnino. Že leta 1923 je narodna skupščina na predlog dr. Žerjava sprejela resolucijo, da je država dolžna plačati vojno škodo tudi Primorcem in Istranom. Toda to je bilo kmalo pozabljeno in premaknito se je z mrtve točke šele leta 1931, to je bilo na pobudo pok. kralja Aleksandra, ki je bil zahtevam oškodovancev zelo naklonjen odrejeno, da je ministertvo financ dalo 5. junija 1931 naredbo št. 30.22—VI. na podlagi katere naj bi se sestavila komisija, ki bi proučila zahteve oškodovancev iz Primorja in Koroške, tola do zaključnega sklepa glede zdaj zakonskega načrta za urelitev tega vprašanja pa le ni prišlo, dasi je bila v načelu priznana pravica povračitve vojne škode, in kljub temu, da je bilo vse gradivo zbrano in urejeno v ministertvu soc. politike ter bi bilo mogoče v najkrajšem času izdati potrebne sklepe in zakon. Vse poznejše prošnje so ostale zaman. Od tedaj je preteklo nalažnih sedemnajst let!

Pri ministertvu soc. politike in nar. zdravlja so zbrane prijave 1928 vojni oškodovancev. Vsa škoda znaša 25 mil. 775.605.80, od katerih odpade na škodo prijavljeno v predvojni štati valuti pad 15.000.000. Koliko znaša ta škoda dejansko v današnji valuti, bo treba šele ugotoviti. Ocenjena je bila precej visoko, vendar bo znašala kakih 60.000.000 Din. Končni znesek bodo morale ugotoviti komisije za ocenitev, ki bodo morale upoštevati, da so mnogi med tem časom že propadli materialno in moralno baš zaradi zavlačevanja, kakor tudi škodo nastalo glede izgube obresti. Celotna postavka se zniža tudi iz razloga, ker so mnogi že prejeli odškodnino, ki so jih povzročili fašisti, katere je plačala Italija.

Ako se upošteva, da je država izdala 4 milijarde obveznic za obnovo Srbije, Črne gore in Srema, bo izdatek 50 milijonov Din malenkosten. To vprašanje je treba končno vendar le enkrat rešiti! Nad osem tisoč državljanov kraljevine Jugoslavije pričakuje, da se jim po dvajsetih letih popravi storjena krivica.

ANGLESKA REVILJA O KRASKIH JAMAH

Angleška speleološka revija "Coves and caving" je prinesla v zadnji svoji številki obširen članek o jamah na Krasu, ki ga je spisal Evgen Boegan iz Trsta. Članek je poln podatkov in je zelo zanimiv. Iz njega posnemamo, da se nahaja v Evropi okrog 12.000 jam in da je 3.000 jam, torej četrtnina samo v Julijski Krajini. Najbolj globoka jama je na Banjšici pri Vrhu, ki je bila raziskana l. 1928. To je tretja najbolj globoka jama na svetu. Četrta najbolj globoka jama je pri Črnem vrhu, ki je bila raziskana l. 1926. Zanj sledi na šestem mestu jama pri Rasporu, na sedmem jama v Kastavskem Krasu, trebenjska jama na devetem, kačja jama na štirinajstem, slivski požiralnik na petnajstem, jama pri Padričah na devetnajstem, jama na Tesarju na enainvajstem, Mrtvaška jama na dvainvajstem. Škocijanska jama na triindvajstem, jama pri Semeču na petindvajstem, prepad pri Dolu na šestindvajstem, jama pri Danah na devetindvajstem, jama pri Ključu na tridesetem, prepad pri Velikih Munah na trinindvajstem, jama pri Kačji vasi na petinindvajstem, prepad pri Suhem vrhu, na semindvajstem, jama pri Podrskjah na Banjšici na osemindvajstem, Jenčerejska jama pri Materiji na devetinindvajstem, jama pri Lipici na dvainindvajstem, prepad pri Rebičih v Istri na trinindvajstem, itd. Iz vseh teh jam je prinesla omenjena revija tudi slike.

IZ DOMOVINE

—Smrt mlinarja pod vretenom. V Retečah pri Škofljici se je zgodila nenavadna nesreča. Znaní rešetki mlinar Kermelj Franc je v svojem mlinu ob Sori phal proso. Njegov najmlajši sin Tonček je bil zunaj pri kolesih in je nenadno opazil, da se kolo ne vrti v redu. Hitro je stekel v mlin. Tu se mu je nudi strahen prizor. Njegov 60-letni oče je ležal ves pobit v žlebu pod vretenom, ki goni stopo. Skusa mu je pomagati a je bilo nemogoče, ker je vreteno pretežko. Prikladal je še mater in sosedo. Po skupnem naporu se jim je posrečilo dvigniti težko vreteno, ki je tiskalo nesrečnega mlinarja. Poškodovanca so prenesli v hišo, kjer je kmalu izdihnil. Kako se je nesreča pripetila bo ostalo nepojasnjeno. Najbrž mu je pri urejevanju vretena spodrsnilo in je padel na vrteče se vreteno, ki ga je z ročicami pobilo pod sebe v žleb.

—S stolpa je padel. V prijazni vasi Cerini v občini Catežu pri Brežicah se je zgodila huda nesreča. 33 letni družinski oče Kolar Jožef iz Cerne je nedavno kupil na Cerini neko zgradbo, v kateri je bil svoječasno samostan. Poleg zgradbe je tudi manjša kapela s stolpom v višini 12 do 15 m. Pokojni je bil izčen zidar in je stavbo od časa do časa popravil. Te dni je popravljal tudi stolp in nesreča je hotel, da je strmoglavil z njega in dobil hude notranje poškodbe, za katerimi je v brežiški bolnišnici umrl. Pokojnik, ki je bil skrben družinski oče, zapuščal ženo in tri nedolžne otroke.

KRIŽEM PO JUTROVEM

Po nemškem tiskarstvu K. Maza

"Kako pa da nam ponujaš spremljevalca? Saj te nisem vprašal za njim! Ne potrebuješ ga."

"Morebiti pa le! Poznaš pot?"

"Nikdar še nismo tod potovali, pa smo vendar vsikdar prav prišli."

"Torej ne rabiš kašipota?"

"Kakor želiš! Mislil sem, da ti ustrežem."

Obrnil se je.

Pa poklical sem ga nazaj.

Ni bilo povoda, da bi se mu bil neznaneč vsiljeval.

"Kdo pa je tisti, ki nam ga misliš priporočiti?"

"No, primeren spremljevalca za vas pravzaprav ni. Revez je, krojač je, še lastnega doma nima."

"Kako mu je ime?"

"Afrit."

"Zanimivo! Tak droben, mršav človek, pa ima tako ime."

Pravzaprav bi se moral imenovati pritlikavec."

Afri pomeni namreč orjaka.

"Kaj more siromak za to, da so mu dali tako ime! Očetu se naj zahvali za njega! Najbrž je bil oče tudi tak pritlikavec, pa si je želel, da bi bil sin orjak."

"Odkod pa je?"

"Nihče ne ve, kje je rojen. Pa vsi ga poznajo, pravijo mu, da je potujoči krojač. Kjer najde delo, tam ostane, in ko je gotov, pa gre dalje. Zadovoljen je, če dobi hrano in še nekaj piastrov povrh."

"Je pošten?"

"Tisto pa! Pošten pa ko zlatoto! Radi svoje nesebičnosti je prišel celo v pregovor. Pošten ko potujoči krojač, tako pravijo."

"Odkod je prišel nocoj?"

"Iz Sletove."

"In kam potuje?"

"V Skoplje in še dalje. In ker si tudi ti v Skoplje namenjen, sem mislil, da bi ti ga lahko priporočil."

"Za kašipota?"

"Da."

"No, do Skoplja bomo že našli. Saj pelje cesta v Skoplje, ne?"

"Da. Toda po cesti je ovinek, bližnjico pa je težko najti."

"Si že govoril z njim o nas?"

"Ne, effendi! Vobče ne ve, da imam tujce v gosteh."

"Kaj pa sta govorila zunaj na dvorišču?"

"Vprašal me je, ali bo dobil prenočišče. Delo sem mu ponudil, pa ni sprejel. Mudi se mu, je pravil."

"Zakaj pa?"

"Bolani je, k zdravniku potuje."

"Kje je sedaj?"

"Za hišo. Konja je peljal na pašo, tisto mrho. Že konju je videti, da je gospodar velik revež."

"Dobro! Povej mu, naj pride k nam! Naš gost bo."

Handžijevo poročilo me je pomirilo. Možno ni bil sumljiv. Če je prišel iz Sletove, ki leži severno od Zbigane, ni mogel biti tisti, ki sta ga mislila najeti Aladžija. Pa da bi bil čisto varen, sem ga moral še osebno spoznati.

Prišel je.

Droben človek je bil in slabotno, siromašno oblečen. Nekam potr in zagrenjen se mi zdel. Njegovo obnašanje je bilo skromno, tiho, skorajda ponižno. Orožja ni imel, le nož mu je tičal za pasom. Tak človek ni bil zaveznik roparjev in morilcev.

Skromno je sedel v oddaljen kot, izvilkel iz žepa kos trdega koruznega kruha in si ga počasi drobil.

Povabil sem ga, naj prisede k nam, in mu ponudil ostanke naše večerje.

"Effendi, dober si!" je dejal vljudo. "Res sem lačen in žejen. Toda reven krojaček sem in nisem za tako imenitno družbo. Če mi res misliš kaj podariti, bom hvaležno sprejel, pa prosim te, da smem ostati tule v svojem kotu."

"Kakor želiš! Halef, postrezi mu!"

Haef mu je nesel večerjo. Toliko je bilo, da bi se bili lahko še trije do sitega najedli. Tule piva in rakije sem mu dal.

Ko se je nevečerjal, je prišel k meni, mi dal roko in se spoštljivo zahvalil. Njegov obraz je bil pošten in njegov pogled odkritosrčen. Možno mi je ugajal.

"Imaš sorodnike?" sem ga vprašal.

"Žive duše ne, effendi!"

"Si oženjen?"

"Bil sem," je dejal otožno.

"Ti je žena umrla?"

"Pred leti na osepnicah. In tudi otroci. Sam sem, effendi."

"Kako ti je ime?"

"Ljudje mi pravijo potujoči krojač, ime pa mi je Afrit."

"Kje si doma?"

"Iz Šar planine onstran Tetovega."

Onstran Tetovega —?

Čul sem spotoma, da leži nekje blizu Tetovega Karanorman han, kjer da živi zloglasni žuti. Žutega sem iskal, zaman pa sem povsod poizvedoval, kje leži Karanorman han. Potujoči krojač Afrit je morebiti kaj več vedel o njem, njegova družina nam je utegnila še koristiti —

Vprašal sem ga:

"Poznaš tiste kraje?"

"Zelo dobro. Saj pogosto pridem tja."

"Kedaj spet potuješ v Tetovo?"

"Prav topot. Jezdil bom črez Skoplje."

"Na obisk?"

"Ne."

"Za delom?"

Ni mu hotelo prav iz ust, po kaj potuje v Tetove.

"K nekemu čudodelniku potujem."

"Si bolan?"

"Da."

"Zakaj pa ne greš k pravemu zdravniku?"

"Saj sem bil pri zdravniku, pa mi ni znal pomagati. Tisti čudodelnik pa mi je pomagal. Bolezen mi gre že na bolje."

"Kaj pa ti je?"

"Kamene imam v jetrih."

Njegov upadli, shujšani obraz je bil res čisto tak, kot da je mož bolan. Zasmilil se mi je.

"Kedaj odrineš?"

"Zarana."

"V Skoplje?"

"Jutri ne bom prišel čisto do Skoplja, je predalet za en sam dan."

"Boš spotoma prenočil?"

"Da."

"Kje?"

"No, dobrih prenočišč je več na potu v Skoplje."

"Bi nas vzel s seboj?"

"Vas —? Kako naj jaz z vami potujem —? Ne znam niti govoriti s takimi gospodi!"

"No, pa si vendar govoril z menoj! Ugajaš mi! Če si zadovoljen, pa potujmo skupaj! Plačal te bom, če nam pokažeš pot in poskrbiš za prenočišče."

"Ne govori tako! Častno bi bilo zame, če bi smel z vami potovati. In v družbi se prijetneje potuje. Če zapoveš, se vam pa pridružim."

"Dobro! Pa potujmo skupaj!"

Skromno je spet sedel v kot pa se kmalu poslovil in šel spat. Tovariši so bili polni hvale za skromnega krojača in tudi sam sem bil prepričan, da je mož pošten in da mu smem zaupati.

JOŽE GRDINA:

PO ŠIROKEM SVETU

Rimski vozniki. — V cerkvi Marije Snežnice. — Na kraju Gospodovih jaslic. — Grob sv. Jeronima. — Cerkev Marije Snežnice znamenita za Slovane. — V cerkvi sv. Praksede. — V samostanu sv. Odršenika.

Ker sem bil precej utrujen, sem šel kmalu spat. Niti o načrtih za drugi dan nisem dosti razmišljal, to pa predvsem, ker se mi je nudila za drugi dan dobra in večja družina, v katerem spremstvu si bom ogledal znamenitosti Rima. Zjutraj sem bil pa kmalu pokonci, ter sem skozi okno gledal ondotno okolico, ki je bila zelo živahna. Mene so zlasti zanimali tisti rimski vozniki, ki so z dokaj nerodnimi vozovi prevažali razno blago in pa orodje. Vozovi, ki so prava posebnost, so na dveh kolesih, ki so pa naravnost orjaški. V tak voz je vprežena mulari ali pa konj, kakor že nanese, gori nad ojnici sedi pa voznik, ki ima v rokah navadno kako kratko krepelce, s katerim od časa do časa neprijetno poboda po hrbtu mule, nad katero kriči ko sraka v hrastju. Za nameček jo tudi obdeluje z nogo ter suje, zdaj z levo zdaj z desno, ampak mule se kaj prida ne briga za njegove udarce in suvanje, a najmanj pa za njegovo kričanje, ter s skoro enakomerno tempo vleče svoj voz, češ, kar kriči pa gestikuliraj in mlati, kakor se ti pač ljubi, saj moj hrbet je že vsemu privajen, ker je koža že kakor ustrojena, a kričanje pa gre itak mimo ušes.

Ogledoval sem ženske, ko so obešale perilo ter so bile v tem svojem poslu kaj enostavne: od okna do okna so bile napete vrvi in potem čez ulico, ako ni bila preveč široka, tako, da je iz-

gledalo kot bi pajek razpredel svoje mreže. Na te vrvi so potem ženske obešale perilo, da se posuši. Ker pa niso tega mogle vršiti z roko, so se posluževale dolgih palic, s katerimi so potem porivale perilo daleč tja po vrvi, tako, da so bile nekatere hiše in pa ozke ulice vse dekorirane s perilom, katerega so potem pobirale nazaj že povsem suhega z nalašč za to prirejenimi palicami, ki so imele na koncu kavelj.

Po zajtrku sem uredil svoje stvari ter jih zložil nazaj v kovčeg, da se potem preselim na novo stanovanje. Nato sem plačal gospodinjici za stanovanje in hrano. Nič kaj ni bila zadovoljna z mojo selitvijo in bi zelo rada videla, da bi tam ostal in res se je trudila, da bi mi kar mogoče postregla. Skoro mi je bilo žal, da sem se odločil preseliti, kajti bila je poštena in vzorna hiša in jih ni bilo nič sram pokazati se, da so verni. Tako sem tu in še drugod videl, da Italijani kot taki niso slabi verniki, pač pa mnogi prav dobri katoličani.

Med tem ko sem poravnal svoje stvari, so prišli moji znanci, s katerimi sem se srečal prejšnji dan na razstavi. Dogovorili smo se, da gremo najprvo obiskat slavnoznano cerkev Marije Snežnice, ki je bila blizu tam, potem pa da obiščemo še razne druge kraje v ondotni bližini. Kovčeg sem pustil še kar v starem stanovanju, ker je gospodinja sama pripomnila, da ga lahko vzamem pozneje, kadar mi pač nanese prilika.

Cerkev Marije Snežnice, ali Marija Velika (Maria Maggiore) stoji na lepem gričku Eskvilin, ter je največja in najlepša Marijina cerkev v Rimu, odtod

tudi ime "Velika." Na lepem trgu, ki se razprostira pred cerkvijo, stoji visok kamenit steber, ki je še iz Konstantinove dobe, na stebru je velik bronast kip Device Marije brez madeža spočete. Ponosno stoji pred nami krasno svetišče Marijino, raz katerega kipi proti nebu mogočni štirioglati zvonik in na vsako stran tega stojita dve kupoli. Že pogled na zunanost tega svetišča je napravil na nas mogočen vtis, a še bolj pa ko smo stopili notri. Mogočno masivno stebrovje, ki stoji v dveh vrstah, ter deli svetišče v tri ladje, strop ves pozlačen, krasni mozaiki, kjer je upodobljeno življenje preblažene Device Marije. Kar obstali smo, ko smo stopili v cerkev, ter se čudili lepoti tega svetišča.

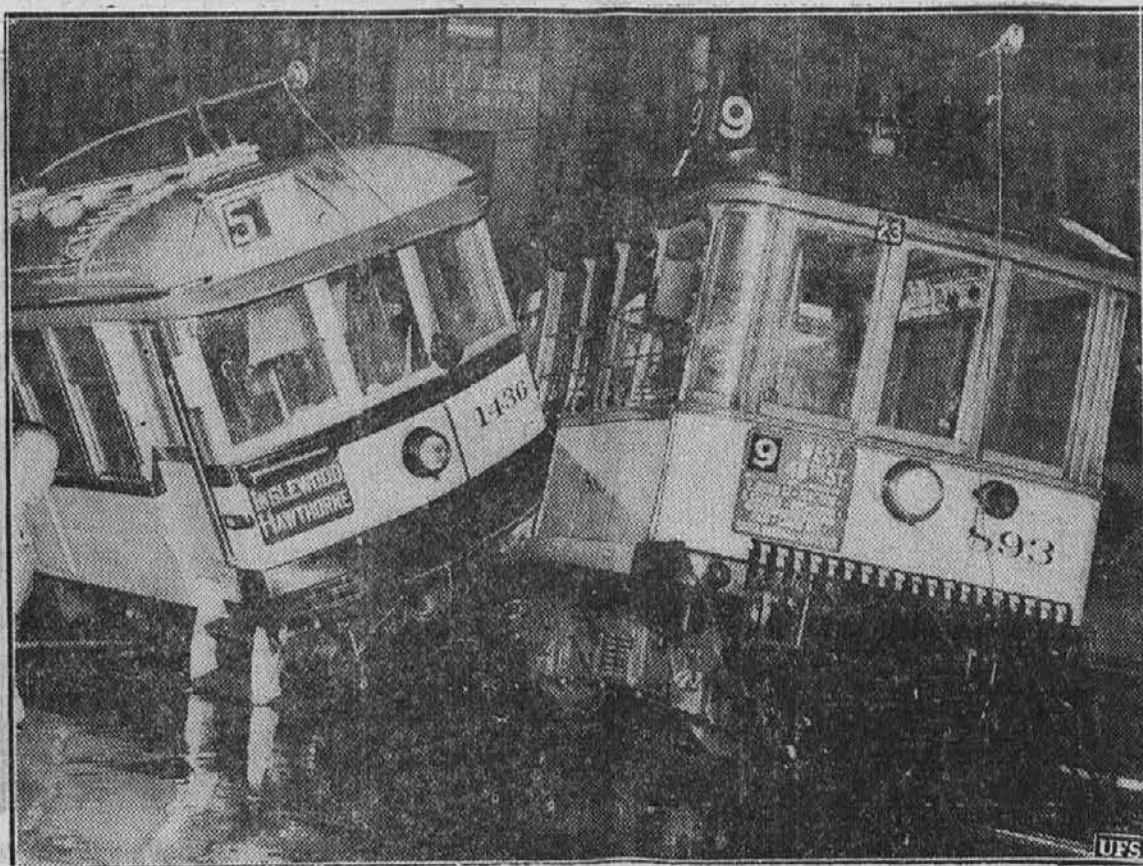
Cerkev Marije Snežnice so zidali že okrog leta 360, za časa papeža Liberija. Začetek cerkve je nenavadno zanimiv. Kot se pripoveduje, je tiste čase živel v Rimu zelo bogat pa pobožen meščan, ki je bil oženjen za neko pobožno ženo, ki sta bila brez otrok. Zato sta razmišljala, kako bi bolje obrnila svoje bogato premoženje. Oba sta se zaobljubila, da bosta uporabila vse za Marijino čast. Prosila sta Marijo, da naj jima razodene, na kakšen način bi to bilo najbolje. Tu se pa zgodi nenavaden dogodek. V noči 4. avgusta se Marija v sanjah prikaže zakončima ter jima naroči, da naj na tistem kraju, ki bo zjutraj pokrit s snegom, sezidata cerkev. In glej, zjutraj je bil grič Eskvilin dobesedno pokrit s snegom in to v dneh, ko vlada v Rimu najhujša vročina. Čudom so gledali Rimljani nenavadni pojav snega v dneh velike vročine. Janez je Marijino naročilo sporočil papežu Liberiju in glej, to kar je Marija naročila zakončima, isto je naročila tudi papežu. V velikem spremstvu je šel papež Liberij na zasneženi Eskvilin in določil, kje naj se postavi cerkev. Tak je postane-

ki se razprostira pred cerkvijo, stoji visok kamenit steber, ki je še iz Konstantinove dobe, na stebru je velik bronast kip Device Marije brez madeža spočete. Ponosno stoji pred nami krasno svetišče Marijino, raz katerega kipi proti nebu mogočni štirioglati zvonik in na vsako stran tega stojita dve kupoli. Že pogled na zunanost tega svetišča je napravil na nas mogočen vtis, a še bolj pa ko smo stopili notri. Mogočno masivno stebrovje, ki stoji v dveh vrstah, ter deli svetišče v tri ladje, strop ves pozlačen, krasni mozaiki, kjer je upodobljeno življenje preblažene Device Marije. Kar obstali smo, ko smo stopili v cerkev, ter se čudili lepoti tega svetišča.

Cerkev Marije Snežnice so zidali že okrog leta 360, za časa papeža Liberija. Začetek cerkve je nenavadno zanimiv. Kot se pripoveduje, je tiste čase živel v Rimu zelo bogat pa pobožen meščan, ki je bil oženjen za neko pobožno ženo, ki sta bila brez otrok. Zato sta razmišljala, kako bi bolje obrnila svoje bogato premoženje. Oba sta se zaobljubila, da bosta uporabila vse za Marijino čast. Prosila sta Marijo, da naj jima razodene, na kakšen način bi to bilo najbolje. Tu se pa zgodi nenavaden dogodek. V noči 4. avgusta se Marija v sanjah prikaže zakončima ter jima naroči, da naj na tistem kraju, ki bo zjutraj pokrit s snegom, sezidata cerkev. In glej, zjutraj je bil grič Eskvilin dobesedno pokrit s snegom in to v dneh, ko vlada v Rimu najhujša vročina. Čudom so gledali Rimljani nenavadni pojav snega v dneh velike vročine. Janez je Marijino naročilo sporočil papežu Liberiju in glej, to kar je Marija naročila zakončima, isto je naročila tudi papežu. V velikem spremstvu je šel papež Liberij na zasneženi Eskvilin in določil, kje naj se postavi cerkev. Tak je postane-

ki se razprostira pred cerkvijo, stoji visok kamenit steber, ki je še iz Konstantinove dobe, na stebru je velik bronast kip Device Marije brez madeža spočete. Ponosno stoji pred nami krasno svetišče Marijino, raz katerega kipi proti nebu mogočni štirioglati zvonik in na vsako stran tega stojita dve kupoli. Že pogled na zunanost tega svetišča je napravil na nas mogočen vtis, a še bolj pa ko smo stopili notri. Mogočno masivno stebrovje, ki stoji v dveh vrstah, ter deli svetišče v tri ladje, strop ves pozlačen, krasni mozaiki, kjer je upodobljeno življenje preblažene Device Marije. Kar obstali smo, ko smo stopili v cerkev, ter se čudili lepoti tega svetišča.

Cerkev Marije Snežnice, ali Marija Velika (Maria Maggiore) stoji na lepem gričku Eskvilin, ter je največja in najlepša Marijina cerkev v Rimu, odtod

Deževje v Los Angelesu je pokvarilo tračnice ulične železnice, radi česar sta trčila dva vozova ulične železnice. Noben potnikov ni bil poškodovan.

V Topango kotlini blizu Los Angelesa se je vsled neprestanega deževja sesula zemlja, na kateri je stala ta hiša. Hiša je zdrsnila v dolino in se sesedla na kup.

te cerkve in odtod tudi ime Marija Snežnica. Cerkev je zlasti ozaljšal papež Sikst III. (432-440) v spomin na odluk cerkvenega zbora, ki se je vršil v Efezu leta 431, na katerem so zbrani škofje in nadškofje slovesno odsodili zmotni nauk carigrškega patrijarha Nestorja, ki je trdil, da Marija ni Mati božja, ter so na to slovesno proglasili, da je Marija Mati božja. Baš zato je ta cerkev tako imenitna, ko tako nazorno priča o zgodovinskem dogodku efeškega cerkvenega zbora, na katerem je bila tako odlično izvojevana Marijina čast.

S zanimanjem smo gledali prekrasne mozaike, v katerih se tako lepo izraža lepota, čast in povečanje božje Matere, katero se upodablja kot kraljico. Gledamo prekrasne slike, v katerih je ovekovčeno življenje Marijino, ter življenje Jezusovo iz detinskih let: Angeljevo oznanenje, ko ji je naznanil, da je izbrana za božjo Mater, Jezusovo rojstvo, grozovitost kralja Heroda, ko je ukazal pomoriti nedolžne otročice, potem darovanje v templju itd. Prekrasna je slika v mozaiku, ki predstavlja njeno povečanje, slovesno kronanje, ko Jezus venča Svojo Mater v navzočnosti nebesčanov, angeljev in svetnikov. Poleg sta sv. Peter in Pavel, sv. Janez Evangelist ter sv. Janez Krstnik in drugi. Ker so bile nekatere slike prav visoke, smo se poslužili mojega daljnogleda, ter tako bolj natančno motrili lepoto te izredne cerkve, katere tlak je tudi iz mozaika. Ravni krasni strop je ves prevlečen s zlatom, ki ga je pripeljal Kristof Kolumb iz Amerike. To prvo ameriško zlato je bilo dano, da se z njim okiti ta prekrasna Marijina cerkev.

Ladja, ki je vozila to zlato, je bila "Santa Maria" (Sveta Marija), ki je bila Kolumbova glavna ladja.

Zelo značilno! Tako je tu zastopana bogata Amerika. Glavni oltar v tej cerkvi je narujen podobno kakor v cerkvi sv. Petra; štirje mogočni stebri iz porfirja nosijo baldahin, pod katerim je oltar, kjer so shranjeni leseni ostanke Gospodovih jaslic. V tej cerkvi sta pokopana papeža Sikst V. in Pij V.

Znamenitost v tej cerkvi so Gospodove jaslice, v katere je božja mati položila novorojenega Odršenika ono sveto noč tam v betlehemski štalici. Te dragocene ostanke Gospodove zibelke so prepeljali iz Betlehema v Rim, ter jih shranili tu v tej cerkvi, kjer so še danes. Na božični praznik jih izpostavijo na oltar javnemu čiščenju. Druga znamenitost v tej cerkvi je zelo stara podoba Marijina, o kateri se trdi, da jo je naslikal sv. evangelist Luka. Ta podoba je zelo znamenita in pred njo se vedno zbirajo številne množice, ter prosijo Marijo pomoči v vseh stiskah in nadlogah. Ta podoba se nahaja v kapeli na levi strani glavnega oltarja. Ko je leta 593 razsajala po Rimu strašna kuga ter neusmiljeno kosila prebivalce, so se v tej stiski obrnili do te podobe in papež Gregorij Veliki jo je nesel v procesiji v cerkev sv. Petra. Ljudje so molili in prosili za odvratek strašne šibe in glej, na Hadrijanovem gradu zagledajo angelja, ki je ravno vtaknil meč v nožnico. Po tem dogodku je kuga ponehala. V spomin na ta dogodek se imenuje Hadrijanov grad Angelski grad, na njem je velik angelj, ko vtika meč v nožnico.

(Dalje prihodnjic.)

J. S. WIDGOJ

SLOVENSKI FOTOGRAF

se priporoča vsem za izdelavo vsakovrstnih slik po zmernih cenah.

485 E. 152 St.

Odpri ob nedeljah

Zanimive vesti iz življenja ameriških Slovencev

V Osage, W. Va., je nagloma umrl rojak Frank Sedminek, star 62 let, doma od Sv. Križa pri Velikih vodah na Štajerskem. Tu nima sorodnikov, v domovini pa zapušča sestro.

V Moon Run, Pa., je nagloma umrl rojak Anton Urankar, star 64 let. Doma je bil iz vasi Barje, Kolovrat pri Litiji. Tu zapušča soprogo, štiri sinove in dve hčeri, poleg tega pa sestro in več sorodnikov.

Pretekli ponedeljek so v Milwaukee v kleti njegovega stanovanja našli obešenega rojaka Antona Turka, starega 56 let in doma iz Lačje vasi v Savinjski dolini. Kaj je gnalo nesrečnika v smrt ni znano. Pokojnik je bil po poklicu krojač in je celih 27 let delal pri neki večji krojaški tvrdki. V Ameriko je prišel ranjki pred 35. leti in je ves čas bival v Milwaukee. Poleg soproge Marije zapušča še šest sincv ter tri hčere, štiri brate v Ameriki, v stari domovini pa dve sestri in enega brata. Med rojaki je bil dobro poznan in priljubljen.

Dobro poznani rojak John Ujčić, Barberton, Ohio, se je v tovarni ponesrečil, tako da bo tri mesece ali več nezmožen za delo. Malo prej ko je imel dokončati dnevno delo v tovarni, je padel iz visočine na trda cementna tla ter se poškodoval. Kljub hudi nesreči je sreča, da prijatelj Ujčić ni bil mrtev. Mr. Ujčić je dejal v tovarni dolgo vrsto let, ne da bi se kdaj ponesrečil.

Trije rojaki v Milwaukee, John Zorko, Tony Geram in Frank Česnik so bili aretirani med kravalom na shodu nemške nacijske organizacije Volksbund v mestnem auditoriju, toda kasneje so bili oprešeni.

V premočevniku v Walsenburg, Colo., je bil ubit rojak Louis Busin, star 20 let. Rojen je bil v Sopris, Colo. — V Walkerville, Mont., je pa preminula Katarina Petrovič, rojena Sodja, stara 64 let in doma od Semčiča. Bila je hroma in 16 let se je vozila na stolu. Ranjka zapušča enega brata.

Frank Capuder, star okrog 50 let, stanujoč v Yukon, Pa., je šel te dni po opravih po železniškem tiru. Pridrvel je vlak in ga na mestu ubil. Doma je bil iz Gor. Javorice pri Moravčah. Tu zapušča brata in dve sestri.

V februarju mesecu je v Buenos Aires, Argentina umrl rojak Maks Ukmar, star 34 let in doma od Krasa. Vzela ga je pljučnica. — Istotam je umrl tudi rojak Karl Zorn, doma iz Prvačine na Goriškem.

MALI OGLASI

Pekarija naprodaj

Vprašajte pred enajsto uro dopoldne na 7512 St. Clair Ave. (83)

Hišna gospodinja

prikupljive osebnosti, za starejšega slovensko-ameriškega moža, zdrava, se išče. Ena, ki bi cenila miren dom in \$3.00 na teden plače. Nič pranja, 4 sobe in kopalnica za čistiti. Dom se nahaja v bližini 93. ceste in Union Ave. Pokličite hčer: FAirmount 8879-W.

Naprodaj je

dvojno pohištvo za spalnice in za dve sprejemni sobi. Prav poceni. Oglasite se na 6610 Bliss Ave. Tel. Henderson 6718.

(61)

Priporočilo

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem zopet začela s šivanjem na domu in se rojaki najmanj prav toplo priporočam za vsakovrstna šivalna dela. Delo je čisto in točno in cene zmerne. Oglasite se na 15311 School Ave. (Mar. 8. 15.)

Zamenjana sinova

FRANČOSKI ROMAN

1. V prvi sobi, ki je čakalnica, je visela med raznim drugim orojem, skrita za zofo, zlomljena pila. Ta pila je imela izredno držalo in ni bila podobna pilam, ki se prodajajo v trgovinah. Na pili je grobovska krona z začetnicama: A. C. Pila je bila v sredini zlomljena. Našel se je samo en konec. Ko so vikomta vprašali tozadevno, ni mogel razjasniti ničesar.

2. V oblačilnici smo dobili dolge hlače, še vedno mokre z madeži blata in peska, ena stran je bila popolnoma pokrita z nekakim zelenkastim mahom, kot če bi nosilec teh hlač plezal preko zida. Te hlače niso visele zaeno z drugo obleko v omari, pač pa so bile očividno skrite med dvema skrinjama za obleko.

3. V žepih omenjenih hlač smo dobili par biserno-rjavih rokavic. Dlan desne rokavice je kazala velik zelenkast madež. Konci prstov so bili precej ponošeni. V notranjosti rokavic smo opazili prste, kot bi nekdo tam praskal z nohtovi.

4. Dva para škornjev. Eden teh parov je bil še vedno moker, nadalje moker dežnik, katerega konica je bil pokrita z blatom.

5. V večji sobi, katero nazivljejo knjižnica smo dobili skatjo cigar, imenovane trabuke, in poleg smodk smo dobili tudi ustnikov za smodke delaniz iz morske pene.

Ko je Pere Tabaret vse zapisal se približa policijskemu komisarju.

"Dobil sem vse, kar sem želel," je zašepetal.

"Tudi jaz sem gotov," od-

vrne komisar.

"Govoril sem z več služabniki," nadaljuje Tabaret. "Pripovedovali so mi o čudovitih stvareh."

"No, bomo še videli. Hiteti moramo, da pridemo k preiskovalnemu sodniku, ki nas bo gotovo že nepotrpeljivo čakal."

Albert se je polagoma zbudil iz otopelosti, ki se ga je lotila, ko je vstopil komisar s policisti.

"Gospod," reče, "ali mi dovolite, da spregovorim nekaj besed z grofom de Commarin in sicer v vaši navzočnosti? Postal sem žrtev silne napake, kar se bo pa dalo hitro popraviti."

"Da, da, vedno je napaka," mrmra Pere Tabaret.

"Nemogoče mi je ustreči vašim željam," odvrne komisar. "Imam izrecna povelja proti temu. Od sedaj naprej ne morete z nikomur drugim govoriti kot s sodnijskimi uradniki. Spodaj vas čaka kočija. Pojdite!"

Korakajoč po stopniščih in hodnikih je opazil Albert silno zbežnost med služabniki. Denis, veteran hišnih slug, jih je kmalu ukrotil. Potem se je pa Albertu zdelo, da je slišal sluge govoriti, da je starega grofa zadela kap. Od tedaj se ni spominjal nobene stvari več.

Skoro so ga morali nesti v kočijo. V drugo kočijo, ki je bila hitrejša od prve, je vstopil Pere Tabaret.

Deseto poglavje

Obiskovalec, ki riskira pošet v labirinte in galerije justične palače, dobi skrajno neugoden vtis, zlasti v tretjem nadstropju, kjer se med galerijami levega krila poslojja nahajajo sobane za preiskovalne sodnike. Tesno se zdi človeku v teh prostorih, kjer vlada pravica in kjer se tolmačijo postave.

Skoro z nekako grozo opazuje obiskovalec te galerije in sobane, temne, črne misli se mu začnejo vzbujati v glavi.

Potrebovali bi Danteja, da bi ustvaril pravi naslov prostorom justične palače. Od jutra do pozne noči odmeva kamniti tlak od težkih udarcev nog orožnikov, ki spremljajo jetnike. Okoli sebe ne vidite drugega kot žalostne figure. Tu so starši ali prijatelji obtoženca, priče, detektivi. V tej galeriji, daleč proč od ljudskega pogleda, se melje pravica ljudem.

Vsa izmed malih vrat, ki nosijo črne številke zunaj, se odpirajo v urad enega izmed številnih preiskovalnih sodnikov. Sobe so ena drugi podobne; ko ste videli eno, ste videli vse. Ničesar strašnega niti žalostnega ni v njih, pa vendar je težko stopiti v to sobo, ne da bi človeka streslo. Sobe so mrzle, zidovje je videti vlažno od solz, ki so že tekale po teh sobanah. Stresete se, ko se spomnite na številna priznanja o zločinih, ki so jih spreti preiskovalni sodniki tako rekoč potegnili iz ust obtoženca.

V uradu preiskovalnega sodnika pravica in oblačena v oblačila, katera si nadene pozneje, da vlije strah v maso ljudi. Pravica v sobah preiskovalnega sodnika je priprosta, skoro prijazna. Napram obtožencu govori: "Meni se mčno zdi, da si kriv, toda dokazi mi svojo nedolžnost, pa te izpustim."

Ko stopi tujec v eno izmed

teh sob se mu skoro zazdi, da je prišel v kako ceneno prodajalno. Pohištvo je skrajno preprosto, kot povsod, kjer se obravnava najbolj važne zadeve. Kakšnega pomena naj bi bil okoliš sodniku, ki išče povzročitelja zločina, ali kaj pomeni pohištvo obtožencu, ki se mora zagovarjati na življenje in smrt?

V sobi dobimo pisalno mizo preobloženo z dokumenti, mizo za pisarja, naslonjač in eden ali dva stola, to je vsa oprema v sobi. Zidovje je papirano z zelenim papirjem, zastori so zeleni in tla so pregrnjena s preprogo iste barve. Urad sodnika Daburona je nosil številko petnajst.

Daburon je dospel v urad ob devetih zjutraj in čakal. Prav je razumel on, kot Pere Tabaret, da bo treba hitro delati. Radi tega je že prej govoril s cesarskim pravdnikom in posvetoval se z uradniki policije, ki so bili prideleni policiji.

Poleg zapornega povelja, ki ga je podpisal za Alberta, je razposlal tudi povabila, da pridejo nemudoma na sodnijo, grofo de Commarinu, gospej Gerdy, Noelu in nekaterim osebnim služabnikom Alberta.

Daburon je smatral, da je potrebno, da vse te zaslisi predno pokliče obtoženca.

Zapovedal je tudi, da se poda deset defektivov na deželo, in on sam je sedel v svojem uradu kot general, ki poveljuje armadi in ki razpošilja svoje pribočnike, da začnejo bitko.

Mnogokrat je že sedel ob istem uradu v skoro enakih okoliščinah. Zločin je bil izvršen; že je mislil, da je prišel zločincu na sled, oddal je povelja za aretacijo. Ali ni to njegova dolžnost? Toda nikdar še ni bil tako razburjen in raztresen v mislih kot je bil danes. Kolikokrat je že oddal povelje za aretacijo, ko ni imel niti polovice toliko dokazov na razpolago kot v tem slučaju grofa de Commarina.

Neprestano je ponavljal to dejstvo v svojih mislih, toda nekega silnega, nepoznanega strahu se ni mogel otresti.

Čutil je, zakaj njegovih ljudi ni toliko časa v dvorano. Korakal je sem in tja po sobi, štel minute, trikrat je že tekom petnajstih minut potegnil uro iz žepa in jo primerjal z uro na steni. Večkrat je šel celo prisluškovat k vratom, ko je začul kak šum na galerijah. Zdajci nekdo potrka. Bil je njegov pisar, ki se je danes zakasnil.

Pisar je bil popolnoma vsakdanji človek; bil je prej daljši kot širši, stopal je usmerjeno, obnašal se metodično; njegov obraz je bil videti kot izrezan iz lesa. Mož je bil star 34 let in je služil zaporedoma že štirim preiskovalnim sodnikom. O njem se je govorilo, da je lahko poslušal največje nemnosti na sodniji, ne da bi trenil z očmi.

Pisar se prikloni sodniku, se opraviči radi male zamude in zavzame svoje mesto.

"Se vedno gre ob času," reče Daburon, "toda dela bo dovolj in pripravite hitro svoje listine."

Pet minut pozneje pripelje

sodnijski sluga Noela Gerdy. Noel je lahko vstopil, kot odvetnik, ki ima obširno prakso v justični palači in kateremu je vse podrobno znano. V njem nisi mogel spoznati prijatelja Pere Tabaret ali pa ljubljence gospodične Juliete. Popolnoma drug človek je bil danes kot odvetnik.

Iz njegovih trdih korakov, mirnega obraz in bleskečih oči ne bi živ človek mogel domnati, da je Noel baš preživel najbolj buren večer svojega življenja. Potem ko si je ukradel čas, da je govoril z ljubico, je sedel pri vzglavju umirajoče ženske, ki je bila njegova mati, ali pa vsaj, ki je zavzemala materinsko mesto.

Kakšen kontrast med njim in med sodnikom

Tudi sodnik ni vso noč spal; na njem si lahko opazil kako silno pogreša počitka; izdajal ga je njegov nemirni, skoro boječi pogled, izdajale so ga temne sence nad trepalnicami. Ospredje njegove srajce je bilo zgrubano, niti svežega robca ni imel s seboj. Zdelo se je kot da je duša tekom silnih dogodkov pozabila na telo. Nasprotno pa je bil Noel gladko obrit, fino oblečen, lasje

so bili skrbno počesani. Pokloni se napram Daburonu in mu izroči svojo pozivnico.

"Klicali ste, gospod," reče Noel. "Tu sem, da čakam na vašo povelja."

NAZNANILO IN ZAHVALA

Z globoko potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prebridko vest o velikih izgubi preljubljenega soproga in očeta

Ferdinand Gorenčič

ki je po kratki in mučni bolezni v bolnišnici premislil dne 12. februarja 1938 v starosti 58 let. Doma je bil iz Žužemberka. Pogreb se je vršil civilno dne 15. februarja 1938 iz Joseph Zele in Sinovi pogrebnega zavoda.

V dolžnost si štejemo prisrčno se zahvaliti družini Glavan, družini Debevec, družini Hočevcar, družini Zupančič, družini Turk, ki so nam bili v prvo pomoč in tolažbo v tem žalostnem času.

Iskrena hvala za darovane krasne vence v zadnji pozdrav pokojnemu in vsem, ki so dali avtomobile brezplačno na razpolago pri pogrebu. Enako tudi vsem, ki ste darovali v gotovini.

Lepa hvala vsem, ki ste prišli mu izkazati zadnjo čast in vsem, ki ste se udeležili pogreba.

Prisrčno hvala naj sprejmejo člani društva Cleveland št. 126 SNPJ za lepo udeležbo pri pogrebu in za ganljiv govor na pokopališču.

Obenem tudi lepa hvala Joseph Zele in Sinovi pogrebne mu zavodu za vso prijazno naklonjenost in za lepo urejen sprevod.

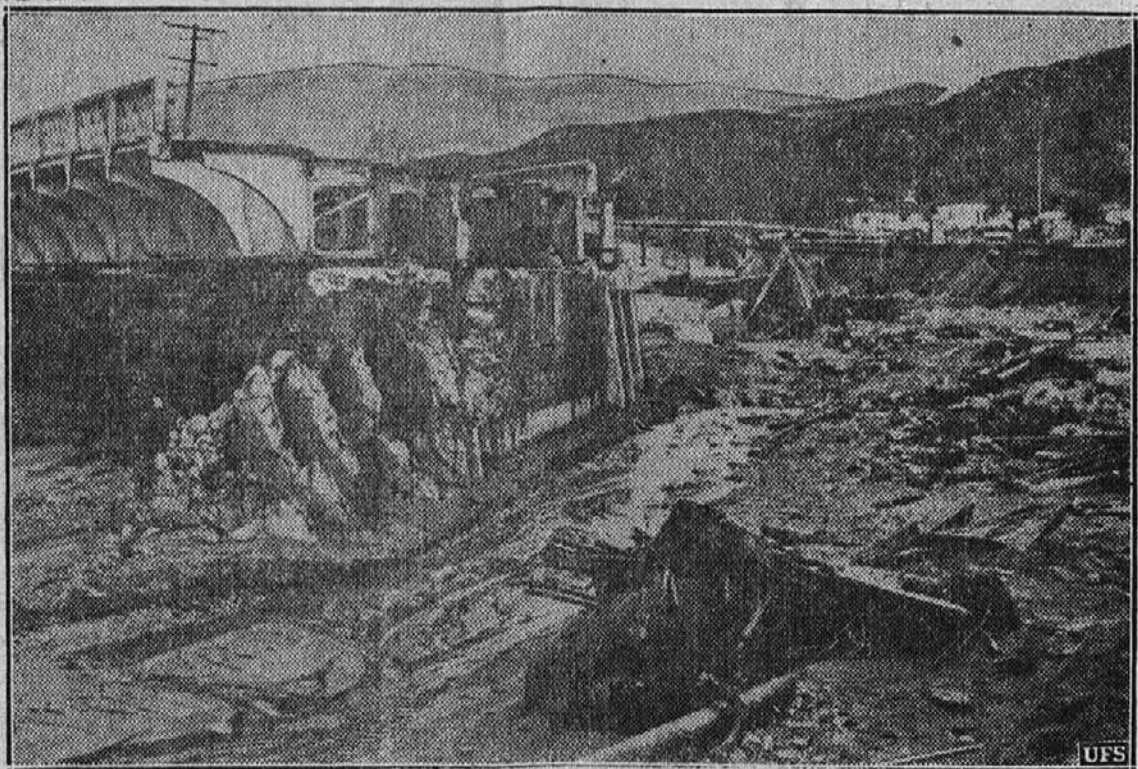
Tebi, predragi in nikdar pozabljeni soprog in oče, ki si se za vedno ločil od nas, pa želimo, da počivaš mirno v zaslužnem počitku v hladni ameriški zemlji.

Zalujoči ostali:

Jennie Gorenčič, soproga;
Fred in Frank, sinova;
Jim Podboj, bratranec;
Paulina Lekse, sestrična.

Cleveland, Ohio, 15. marca 1938.

V JUGOSLAVIJO
SAMO 7 DNI
če potujete na ekspresnih parnikih:
BREMEN - EUROPA
Brzi vlak ob Bremen in Europa v Bremerhaven
zajamči udobno potovanje do Ljubljane
Ali potujete s priljubljenimi ekspres. parniki:
COLUMBUS
HANSA - DEUTSCHLAND
HAMBURG - NEW YORK
Izborne železniške zveze od Cherbourga, Bremena ali Hamburga
Strokovnjaški nasveti glede vizejev za priseljence in obiskovalce.
Za pojasnila vprašajte lokalnega agenta ali
1430 Euclid Avenue Cleveland, Ohio
HAMBURG-AMERICAN LINE
NORTH GERMAN LLOYD

Zadnja poplava v južni Kaliforniji je napravila veliko razdejanje. Na sliki vidite betonski most v Los Angeles, ki ga je vodovje odneslo.

Možje, ki imajo sedaj v rokah nemški narod (in avstrijski po zadnjih dneh). Prva vrsta, od leve proti desni: Baron von Newath, dr. Joseph Goebbels, dr. Viljem Frick, Joachim von Ribbentrop, Rudolf Hess. Druga vrsta od leve proti desni: Franz Selitte, Hanns Kerll, dr. Bernhard Rust, dr. Franz Gurtner, dr. Walter Funk.

Sedeži v prodaji zdaj
CLEVELAND PUBLIC HALL
Auspices Northern Opera Association
METROPOLITAN OPERA
Association of New York

Edward Johnson, General Manager
Edward Ziegler, Asst. General Manager
Barle R. Lewis, Asst. General Manager

LA TRAVIATA—Pond. 4. apr. Japaon,
Browning, Votipka, Martini, John
Charles Thomas, Ballet, Panizza

TRISTAN UND ISOLDE—Torek 5. apr.
Flagstad, Branzell, Melchior, Huchn,
List, Cehanovsky, D'Angelo, Bodanzky.

Triple Bill—Sreda 6. aprila
CAVALLERIA RUSTICANA—Gianini,
Kuskas, Rayner, Tagliabue, Papi

THE BAT—American Ballet Ensemble,
Sledi

PAGLIACCI—Burke, Martinelli, Bonelli,
Paltrinieri, Dickson, Papi

RIGOLETTI—Cetrlet 7 aprila. Galli,
Campi, Kiepara, Pinna, Tagliabue,
Faglinetti

TANNHAUSER—Petek popoldne, 8. aprila.
Flagstad, Branzell, Melchior, Huchn, List,
Cehanovsky, Gurney, Ballet, Lennsdorf.

THE BARTERED BRIDE—Petek zvečer 8.
aprila. (In English) Burke, Kaskas, Rasely,
Chamice, D'Angelo, Cordon, Ballet, Pelletier.

LA BOHEME—Soboto popoldne, 9. aprila.
Moore, Bodanya, Kiepara, Tagliabue,
Cehanovsky, D'Angelo, Papi.

AIDA—Soboto zvečer, 9. aprila. Rothberg,
Castagna, Votipka, Martinelli, Pinna, Bonelli,
Cordon, Bada, Ballet, Panizza.

Cene \$6, \$5, \$4, \$3, \$2, \$1 (No Tax)

Box Office Main Lobby
UNION TRUST BANK
Euclid at Ninth Street
(Knabe Piano Used Exclusively)

VLOGE v tej posojilnici
zavarovane do
\$5000 po Federal
Savings & Loan
Insurance Corporation,
Washington, D. C.
Sprejemamo osebne in druž-
vene vloge
Plačane obresti po 3%
St. Clair Savings & Loan Co.
6235 St. Clair Ave. HEND. 5670

Prva, najstarejša, največja in najbogatejša slovenska
katoliška podporna organizacija v Združenih
Državah Ameriških, je:

Kranjsko-Slovenska Katoliška Jednota

Ustanovljena 2. aprila 1894, inkorporirana 12. januarja 1898 v državi
Illinois, s sedežem v mestu Joliet, Illinois.

POSUJE ZE 44. LETO

Glavni urad v lastnem domu: 508 No. Chicago St., Joliet, Illinois

SKUPNO PREMOŽENJE ZNAŠA NAD \$4,000,000

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA NAD 100%.

K. S. K. Jednota ima okrog 35,000 članov in članic v odraslem
in mladinskem oddelku.

SKUPNO ŠTEVILO KRAJEVNIH DRUSTEV 186.

V Clevelandu, Ohio je 16 naših krajevnih društev.

Skupnih podpor je K. S. K. Jednota izplačala tekom svojega
42. letnega obstanka nad \$5,900,000.

GESLO K. S. K. JEDNOTE JE: "VSE ZA VERO, DOM IN NAROD!"

Če se hoče zavarovati pri dobri, poštini in solventni podporni
organizaciji, zavaruj se pri Kranjsko-Slovenski Katoliški Jednoti, kjer
se lahko zavaruje za smrtnino, razne poškodbe, operacije, proti bo-
lezni in onemoglosti.

K. S. K. Jednota sprejema v svojo sredo člane in članice od 16.
do 55. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta. Zavaruje se
lahko za \$250; \$500; \$1000; \$1500 in \$2000 posmrtnine.

V Mladinskem Oddelku K. S. K. J. se otroci lahko zavarujejo v
razredu "A" ali "B." Mesečni prispevek v mladinski oddelk je zelo
nizek, samo 15c za razred "A" in 30c za razred "B" in ostane stalen,
dasi zavarovalnina z vsakim dnem narašča. V slučaju smrti otroka
zavarovanega v razredu "A" se plača do \$450.00 in zavarovanega v
razredu "B" se plača do \$1000.00 posmrtnina.

BOLNIŠKA PODPORA:

Zavaruje se lahko za \$2.00; \$1.00 in 50c na dan ali \$5.00 na
teden. Asement primerno nizek.

K. S. K. Jednota nudi članstvu štiri najmoderneje vrste zavarova-
vanja.

Člani in članice nad 60 let stari lahko prejmejo pripadajočo jim
rezervo izplačano v gotovini.

Nad 70 let stari člani in članice so prosti vseh nadaljnjih ase-
mentov.

Jednota ima svoj lasten list "Glasilo K. S. K. Jednote," ki iz-
haja enkrat na teden v slovenskem in angleškem jeziku in katerega
dobiva vsak član in članica.

Vsak Slovenec in Slovenka bi moral(a) biti zavarovan(a) pri
K. S. K. Jednoti, kot pravi materi vdov in sirot. Če še nisi član ali
članica te mogoče in bogate podporne organizacije, potrdi se in
pristopi takoj.

V vsaki slovenski naselbini v Združenih državah bi moralo biti
društvo, spadajoče h K. S. K. Jednoti. Kjerkoli še nimate društva,
spadajočega k tej solventni katoliški podporni organizaciji, ustano-
vite ga; treba je le osem oseb v starosti od 16. do 55. leta. — Za na-
daljna pojasnila in navodila pišite na glavnega tajnika: JOSEF
ZALAR, 508 No. Chicago Street, Joliet, Illinois.